

Péntek Borbála

Cápvadászat egy akváriumban

• (Kötter Tamás *Rablóhalak* című kötetéről)

RABLÓHALAK
Kötter Tamás

Érdekes és egyben borzongató kalandozásra hív minket az elsőkötetes Kötter Tamás, *Rablóhalak* című novelláskötetében. Egy különleges ember-típust fektet az író a boncaszatra: a gazdag, ámde érzelmekre látszólag képtelen, luxusétermekben unatkozó, VIP szobákban csajozó üzletemberek világába kalauzol minket. Az ügyvédként praktizáló szerző első kézből közvetít az ikertornyok – soha át nem tetsző – falai mögül.

Szépen, ívesen felépített a könete (mely a novellák világában viszonylag ritkaság), mindjárt az első írás kiemelkedik a sorból, mely a *Mars* címet viseli. Az bevezető pár oldal egy gyermek naiv álmodozása a jövőről, ahol majd robotok élnek az emberek szolgálatára a Marson, így biztosítva a jólétet és a szórakozást uraiknak. A gyermek illúzióit azonban már ott és akkor lerombolja az apai racionalitás, és észre sem vesszük, máris beszipant minket a pénz, a felelőtlenség, a bulik és az üres életek krónikája. De ne ijedjünk meg, Kötter és alteregói biztos kézzel tartják a horgászbotot és az olvasó figyelmét.

Ismerkedjünk hát meg Tamással, a menő cégvezetővel, aki, saját bevallása szerint, a fontos munkákat lepasszolja a helyettesének, mégis ő viszi haza a nagy lóvét és ő jár a cég pénzén elegáns éttermekbe vacsorázni és nőzni, „természetesen a cég érdekében”. És egyben ő az a figura is, aki vécepapírba tekert fejjel bujdosik a munkatársai előtt, hogy egy kicsit pihenni tudjon és aki öntudatlanul, részegen a legnagyobb buli közepén azt üvölti: „Mentsétek ki őket, könyörgöm, mentsetek ki őket! El fognak tűnni, így el fognak tűnni!”. Néhanapján fantáziavilágba menekül és olyankor mágusnak képzelet magát. Vagy vesz egy szamurájkardot, megtanul

egy-két szót japánul, az új munkahely kedvéért, teljes közönnyel alázza meg a kollégáit és nem remél mást az élettől, csak a megszokott luxusétermeket és a megszokott „Miss Bikini, Miss Diáklány, Miss Summer” versenyek győzteseiből álló kompániáját.

Találkozunk Nórával, a sikeres értékesítővel, aki sikkes kosztümjében már a továbbképzés alatt az emelvényről kiszúrja a veszteseket. Saját példájával lelkesíti a cég leendő embereit, külföldi utazásokról, szép lakásról, arany Jaguárról mesél: „Arra biztatlak benneteket, hogy fejlesszétek önmagatokat, hogy ne csak a pénzre, de a sikerre is vágyjatok, mert ez a mi hajtóerőnk”. Az előadás után aztán felveszi a szigorúan gyűretlen ruháját és a gyöngy-sorát, hátrazselézi a copfját és lemegy kutyába, amikor a főnöke igénybe veszi az extra szolgáltatásait is...

Bemutatkozik a minden gyanú felett álló bankár, a kötet legerősebb és leghátborzongatóbb novellájában. Neki még csak ne sincs, de jóban van mindenkivel, aki IGAZÁN SZÁMÍT, előre ismeri a történéseket az esti híradóból, női nevéken szólongatja a virágokat a kertjében és mellesleg időről időre diáklányokat támogat. Egyik este azonban váratlanul felkeresi őt a rendőrség egy eltűnt lány ügyében. A bankár bevallja, hogy ismerte a lányt, de nem hallott róla már hetek óta. A nyomozó felvilágosítja, hogy a fiatal nő a bankár lányával egyidős. Az üzletembert ez hidegen hagyja, hiszen ő gyanú felett áll. A kertben a virágok aznap mégis egy új névvel gazdagodnak: Blanka.

A szerző egyetlen egyszer hagyja el a belvárosi elitnegyedét, hogy egy romkocsmába kalauzolja el olvasóit. Kissé pejoratív hangvétellel mutatja

be a számára nyilván kevésbé ismert világot: itt is mindenki érzelmek nélkül szexel, a pénz az úr, mindenki mindenkit kihasznál, csak a szereplők elhanyagoltabbak, rosszabb ruhákban járnak, a fizimiskájuk helyett filozófiával jutnak be a nők bugyijába. A ki nem mondott kritika neonfényel ragyog ki a sorok közül: a lepukkant, szedett-vedett társaság a degradáló „spirituális” zenéjével nem versenyezhet a VIP szobák csillámos bájával, a „magazinman” nem áll szóba a ponchót viselő cilinderes alakkal. Hogy egyikőjük sem igazán boldog? A cég szempontjából ez teljesen lényegtelen.

Az elsőkötetes szerző, Kötter, tárgyilagosan, de jó adag öniróniával vezet be minket ebbe a zárt világba. A címadó, egyben a kötetet lezáró novella, a *Rablóhalak* ékesen bizonyítja ezt. Itt ugyanis fordul a helyzet: az kapja be a horgot, aki belógatta. Az adóbehajtó vágytól fűtve pénzt fektet a szuper-nő ruhakollekciójába, de kiderül, a nő nagyobb falat annál, mint amit a mi kishalunk benyelni képes.

A szöveg távolságtartó és merev, ami illik is a körbejárt témához. Mégis néha megcsillan egy-két költői kép. Ilyen például a „pepsi kék ég” kifejezés, vagy ez, a nihilt tökéletesen kifejező mondat: „A fák mögött maghatározhatatlan távolságban szögesdrótkerítés választja el a semmit a semmitől”. A személyes kedvencem mégis az a jelenet, amikor a panelban ébredő, zaklatott lelkű adatrögzítő lány így fogalmaz: „Hajnali öt felé járhatott. A csövek kezdtek ébredezni a falakban. Valamelyik fölöttünk lévő lakásban lehúzták a vécét, máshol zuhanyoztak.” Tökéletes metonímia.

Nagyon jól szerkesztett, igényes kiadvány. Az epizódszerű, mégis összefüggő történeteket szépen egészíti ki a fekete-fehér, kiábrándítóan hiteles illusztráció, Gyöngyi Attila munkája. Kötter az írások előtt idézetekkel adja meg a felütést; a téma komoly/komorságától függetlenül veti a be a Bib-

KÖTTER TAMÁS

liát és a popslágerek dalszövegeit egyaránt. Így veszi el, vagy adja meg az élet az ábrázolt kiüresedett világnak. Nincsenek válaszok, hisz nincsenek kérdések sem. Érzelemmentes, tárgyilagosa a papírra vetett, kimerevített kép.

Egzotikus kultúrába/világba kalauzolja az olvasót az író, de lássuk be, ez csak egy akvárium és nem maga a tenger. Kíváncsian várom a következő merítést, hiszen ez a téma nem végtelen...

(*Pesti Kalligram*, 2013)